L'OPINIÓ

DIARI D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Plaça de la Universitat, 6, entresol - Telèfon 24647 : Any IV-Núm. 67 : Barcelona, dijous, 20 agost 1931. Imprenta: Tallers, 48 : Preu: 10 cèntims

La concòrdia triomfarà malgrat els baladrers irresponsables de Madrid i de Barcelona

Per la salut de la República

Lluhí Vallescà ha pronunciat un discurs molt concret i enèrgic al Parlament republicà a propòsit de les responsabilitats que hi ha pendents d'exigir. No coneixem encara el text taquigràfic de la seva intervenció, però de la referència telegràfica que les agències n'han donat se'n desprèn que va combatre aquest criteri impunista que semblava aparèixer a la Cambra, i que la Cambra, amb les seves protestes, va venir a significar que no existia.

Els partits republicans que hem anat al davant de la revolució, revolució que ens ha sortit sense sang perquè quan hem proclamat la República la Monarquia ni tan sols ha tingut esma de resistir, dèiem sempre, quan ens adreçàvem al poble per a demanar-li que ens seguís, que calia ésser inexorable amb l'exigència de responsabilitats.

Després, s'ha topat amb un munt d'obstacles legals per a ferles efectives. Això pot haver defraudat els que haurien volgut cadafalcs per les cantonades i dictadorets penjats dels pals del telègraf. Però com que la revolució havia estat sense sang, no es podia pas condemnar inexorablement a sang freda, sense unes fórmules legals, quan tots estàvem precisament joiosos de veure com una cosa tan transcendental en la vida d'un poble com és un canvi de règim, s'havia pogut fer amb la llei de la democràcia a la mà.

L'Estat no comptava amb lleis idònies per a perseguir els que han d'ésser perseguits. El Municipi encara menys. Calia que la República en posar-se a dictar les seves lleis cuités a donarne de seguida que permetessin actuar contra tots els responsables. I [illegible] que no podem de cap manera deixar de banda.

A l'Ajuntament de Barcelona hi ha una Comissió de responsabilitats que actúa sense fer soroll i va trametent expedients al Palau de Justícia, sobre contractes lesius en els quals hi pot haver part de responsabilitat de tècnics i àdhuc de regidors. Es tot el més que pot fer, perquè amb la llei a la mà, ni pot fer agafar el Baró de Viver, com hi ha gent dei carrer que voldria, ni pot penjar el Marquès de Foronda. Però val a dir que l'Ajuntament de Barcelona va demanar al Govern autorització per a investigar les fortunes de les persones que abans de la Dictadura no tenien ni un clau, que durant la Dictadura foren regidors i que avui tenen milions de pessetes, i cal dir que el Govern encara ha de contestar.

No sabem si és que hi ha un criteri realment impunista, i si la gent que tot s'ho volia menjar abans de caure la Monarquia, després s'ha enfernit. Sovint sol esdevenir que quan les coses a un hom li han anat bé, se sent generós i ho perdonaria tot. No. Els responsables han de pagar el deute que tenen amb el país pels robatoris i pels seus assassinats. Però si no hi arriba a haver un criteri realment impunista, hi ha en canvi un criteri passiu i de lentitud. El Govern, que en el període provisional que es clogué amb la constitució de les Corts, comptava amb facultats per a dictar Decrets i després donar-ne compte, tenia el deure de començar a embastar l'obra de l'exigiment de les responsabilitats, i donar als Municipis i a tots aquells organismes públics que tenien set d'egixir-les i de fer-les efectives, els instruments i els mitjans per fer la feina. I el Govern ha obrat amb lentitud, relentint contínuament, per més que el poble li exigís que castigués els responsables.

Però no tota la culpa és del Govern. Hi ha una part del poble, sobretot la gent que escridassa perquè troba que es fan pogues coses d'aquelles una mica melodramàtiques, que no té cap dret a escridassar. Hi ha gent que diu: —Es una vergonya! Encara no s'ha fet això! Encara continúa allò! Sembla que estem en plena Dictadura, encara! — I bé: Potser ja és hora de dir-ho: L'Ajuntament de Barcelona va obrir una informació perquè tots els ciutadans que sabessin d'homes i de coses del Municipi barceloní que no marxessin a l'hora, ho denunciessin francament, per tal que els regidors de la Comissió de Responsabilitats tinguessin elements de judici per a posar-hi remei, castigar els responsables, i prendre mesures contra els que no complien llur deure.

I què va passar? Va passar que foren dues dotzenes i no més els que varen denunciar petites anomalies sense importància, a les quals s'ha procurat posar remei. Però de tots aquests que criden que els han enganyat, que en els mítings es deien coses que ara no es compleixen, que l'Ajuntament d'ara és com el de la Dictadura, que si passa això i allò i el de més enllà, de tots aquests puritans que saben tantes immoralitats i tantes coses vengonyoses, no se'n va presentar ni un a denunciar res. Segurament perquè tot el que diuen deu ésser fals. Si no és així, deu ésser perquè és molt bonic criticar, però només pot criticar aquell al qual no se li pugui fer retret de què s'ha negat a col·laborar.

Nosaltres seguirem la nostra obra tant si ens ajuden com si no ens ajuden. Hi ha unes responsabilitats a exigir, i han d'ésser fetes efectives. No acostumem dir les coses perquè sí. Hem dit que hi ha responsables, i aquests han d'ésser castigats sense enterniments. La salut de la República ho exigeix.

La tragèdia d'Andalusia

En arribar al Parc de Maria Lluïsa, la caravana en lloc de dirigir-se pel camí que dóna enfront de la Plaça d'Espanya, va donar una volta i s'internà per una altra Avinguda. Es veritat que la primera estava tancada per una petita reixa, però no és menys cert que amb una petita empenta s'hauria obert, puix que aquestes reixes no es tanquen ni amb clau ni amb candau.

En internar-se dintre del Parc, la camioneta sofrí una rebentada de neumàtic i tots els ocupants baixaren dels cotxes. Llavors s'organitzà la conducció a peu; els quatre presos caminen davant (cal fer notar que tampoc no els manillen) i a darrera hi anaven els quatre guàrdies. Els cinc guàrdies cívics i els quatre números de la Benemèrita es queden tots a adobar la rebentada. Es a dir, quan major hauria d'ésser l'escolta, és precisament quan es prenen menys precaucions. ¿Per què es queden nou persones a adobar la rebentada? ¿Per què la guàrdia civil no continua donant escolta fins haver lliurat els detinguts com era la seva obligació? El cert és que als vint passos es sentiren uns trets, disparats per quinze o vint individus (segons declaracions dels protagonistes que precisaren el nombre, car els veien perfectament). Els guàrdies de seguretat dispararen llurs armes, es replegaren i de tots els punts sortiren trets, i dóna la casualitat gran de què els que atacaven no tocaren ningú, i, no obstant, cauen els quatre detinguts. Tres cauen allà i l'altre el troben més tard ferit de mort en un bosc. I... continuen les anomalies: resulta que la rebentada ja s'ha arranjat, agafen els dos morts i el ferit greument... i quan la camioneta ha caminat uns quants metres es queda amb panne *per manca de gasolina. Llavors, hom avisa l'ambulància militar (avís que donà el senyor Diaz Criado) i en lloc de portar les víctimes a l'equip quirúrgic que estava allí mateix, són portats a l'Hospital Militar, situat a l'altre costat de la població. En arribar-hi, va morir el ferit. Després, més tard, porten l'altre ferit, el qual també moria a les poques hores, sense poder declarar.*

Llei de Fugues? Assassinat? En el proper article ho aclarirem.

DE PI I MARGALL A MACIA

El federalisme ha entrat a la Península. Totes les rebequeries dels que temen les innovacions per mandra, han estat inútils. L'acceptació del federalisme no és pas el triomf d'una idea, és, podriem dir-ne la comprensió d'una disposició de la mateixa naturalesa. De res no han servit les mentides,més o menys històriques destinades a fer creure en unitats fantasmes. Han estat en va, les gestes teatrals i el to guinyolesc, d'aquest fantasma, quan era encarnada per algun rei d'opereta o algun general de vodevil.

Avui, des del President del Govern Provisional de la República al darrer ciutadà, estan convençuts que la unitat espanyola ha estat una farsa que algunes vegades ha esdevingut tragèdia, per la inhumanitat dels protagonistes. Tota Hispània ha sofert fins ara l'esclavatge d'una mentida que calia obeir per força. El temps que transcorri, des de l'enderrocament de la Monarquia fins a la implantació de la República federal, serà, exactament el que calgui a Ibèria per a descobrir tota la seva veritat i veure la realitat indestructible que la natura ha posat a la Península.

A Catalunya, el fantasma unitari no aconseguí mai imposar-se plenament, i fin alguna vegada l'hi havien esquerdat l'olla que aparentava el cap, i tenim, en aquests moments de transformació, l'orgull de constatar que han estat catalans, els que més directament han actuat per tal de destruir la llegenda fantasmal.

Un d'ells, el primer que va copsar tota la falsetat de la unitat espanyola, Francesc Pi i Margall va interpretar fidelment tota la diversitat de mentalitats, de llengües i de costums que hi havia damunt el territori de la Península. Va comprendre i va dir, l'enormitat que representava la imposició i el manteniment del monstre unitarista. Fou un teoritzador, perfecte del federalisme, teoritzador magnífic que sortí de Catalunya com un Cavaller S. Jordi, a la recerca del drac fantasma, amb l'intent d'alliberar un poble. Teoritzador espléndid però deficient realitzador. Pi i Margall equivocà la tàctica. Creia ell, en la seva bonesa, que amb manyagueries aconseguiria que el monstre abandonés la seva presa. Creia ell, que armat amb totes les armes de la bona fe, triomfaria damunt d'aquella plaga que oprimia a tantes collectivitats. Creia ell, que la seva sinceritat i la humanitatt de les seves doctrines era suficient per a lograr els seus propòsits. Va oblidar-se de quelcom que era precisament la millor arma del federalisme, va oblidar-se de quelcom, que és justament el motiu i la justificació de la federació. Va oblidar allò que portava des de la seva naixença, i que l'hauria fet victoriós. Va oblidar la seva catalanitat, fins el punt d'esdevenir un federalista sense pàtria, arribant fins a tenir dificultats per a parlar la seva llengua materna.

En un dels seus viatges triomfals a Barcelona, quan Martí i Julià en nom de la Joventut Federalistta de Catalunya se li adreçà en la nostra llengua, el mestre Pi i Margall, tingué d'excusar-se de les dificultats que trobava en dir els seus pensaments en la llengua de la seva mare; fins els acompanyants, que havien devallat al darrer graó en la incomprensió del que representatva Catalunya per la República federal, varen parlar alt per tal d'ofegar aquells mots catalans que consideraven una incorrecció en parlar amb el gran polític. Només Vlentí Almirll ,tingué un somriure encoratjador per Martí i Julià. Fou aquell Valentí Almirall que pocs dies després, a Tortosa, es declarava catalanista i fou aquell Martí i Julià que realitzà l'aplegament del catalanisme i del socialisme, fórmula la més humana dels sentiments nacionals.

Si Pi i Margall no hagués estat mig conquerit pel fantasma unitari, i hagués parlat i escrit en català, Espanya no hauria conegut el darrer Borbó i Martínc Anido. Els meus mots no podran ésser mai una acusació a Pi Margall la memòria del qual estimo i admiro. En el seu temps, en naixença dels amors a les pàtries hispàniques, féu avançar un pas gegantí vers el nostre millorament polític i social. Sense ell, potser tampoc no hauria tingut lloc per a entra a la palestra el realitzador.

L'altre català, catalanista integral, saturat de totes les coses de la nostra terra, aquest Francesc Macià, que ha portat durant molts anys com única arma la que va oblidar Pi i Margall,aquest català n'ha tingut prou amb ésser català per a conprendre d'una manera insuperable la realització del federalisme amb tota la dignitat amb què va somniar-la el venerable Pi.

Macià ha estat catalanista fins que Catalunya ha tingut una personalitat prou destacada per no perdre'n ni un bri en la federació. Pi i Margall va ésser català fins que es va enamorar de la federació. Macià només ha d'ésser catalanista, només pot ésser catalanista. No cal que sigui res més per traspuar de tot ell, de totes les seves doctrines i de tots els seus mots el federalisme més humà que mai no hagi capit cap home.

Les nostres coses, com totes les altres, han seguit el camí que imposa la lògica dels dies. Després del teoritzador, els neguitosos i després el realitzador assenyat, ferm serè i segur del triomf, i aquest realitzador triomfarà perquè ha sabut agermanar els seus desitjos a tot un poble, que si bé comprenia i estimava les teories, dubtava i temia que la realització fos impossible.

El fantasma de l'unitarisme és mort, ben mort i només cal enterrar-lo, i serà enterrat, perquè el poble seguint a cabdills del tremp de Macià, és capaç d'enterrar tots els fantasmes que obstaculitzin la seva marxa vers la civilització.

La mort de l'enemic comú, ha estat un triomf per a tots els pobles hispànics. L'enterrament serà el dia de la victòria definitiva.

ROC BORONAT

ELS PSEUDO-INTEL·LECTUALS

Cada dia sentim dir que l'advenim ent de la República ha representat una mena de consagració política dels valors intellectuals peninsulars. Sobre això, naturalment, hi ha molt a discutir. Una simple consulta al diari de sessions del Congrés espanyol ens documentarà a bastament i ens permetrà formar un judici ràpid i segur. Però demanem: ¿on són aquests intellectuals que han triomfat com a polítics? Segons la recta acceptació del mot, un intellectual es un home que viu dedicat prefentment al cultiu de les lletres o les ciències. I aleshores ens cal que al Congrés, entre una enorme quantitat de palla, hi ha entrat una regular partida de gra intellectual. Però aleshores l'espectacle registrat amb lletres de mot-llo al diari de sessions resulta una mica trist. Si al Congrés hi ha aplegat un contingut d'intellectuals peninsulars que s'han posat al servei del país i fan política per disciplina, descobrim amb sorpresa que aquest illustre contingent intellectual no s'ha desplegat encara. Són rossinyols que no canten. I, per tant, la incorporació dels intellectuals al Parlament de la República no ha contribuït gens a aixecar una mica el sostre de la Cambra, evidentment massa baix. Fins ara, els homes que realment han fet política al Congrés, són homes de formació política, més o menys perfecta i antiga, però política a fi de comptes. Els altres, els intellectuals, segueixen banyant-se en una grisor de bany-maria deplorable.

Sostenim, com sempre, la nostra teoria sistemàtica que els literats han de fer literatura i els polítics, política, sense barrejar substàncies que no lliguen, i que, en el fons, es repelleixen. El literat és l'antipolític per excellència. Però en unes Corts Constituents com les actuals, que han de servir principalment per liquidar per sempre la barbàrie monàrquica que tanta sang ens va costar, no té res d'estrany que s'hi hagin filtrat elements pseudo-intellectuals en caòtica barreja.

I és que en realitat, per veure-hi clar, potser ens caldria dir que el veritable intellectual és l'home de vocació o de professió intellectualista, i que, per tant, avantposa el predomini dels valors d'intelligència a tots els altres, assignant-los un paper preponderant o exclusiu en l'ordre especulatiu o pràctic. I aleshores ens cal eixir al pas i negar rotundament l'afirmació que els intellectuals han triomfat en néixer la República. No! Per res del món! Els veritables intellectuals purs, tant a Catalunya com a Espanya, són allà on han estat sempre, i no han perdut ni han guanyat. La República intellectual, dintre o fora del Congrés, va fent la seva feina pacient i callada. Sense preocuparse del mutisme o del verbalisme, de l'encert o del fracàs dels intellectuals diputats. Seria terrible que el poble cregués de bona fe aquest sofisme gratuit de la incorporació activa dels intellectuals peninsulars a la vida política del país. Hi ha molts intellectuals purs, a Madrid com a Barcelona, que no han entrat al Congrés i que no es desdiuen d'entrar-hi un any o altre.I en canvi, n'hi han entrat molts que potser no n'eren dignes.

D'aquests grans intellectuals, que per vocació provocada són perfectes intellectualistes, només dos noms s'han manifestat fins ara de cara a les democràcies de la jove República: José Ortsga i Gasset i Miquel de Unamuno. Tot permetia esperar d'ells una actuació profitosa. Doncs ja ho hem vist. L'Ortega i Gasset s'ha limitat a fer un discurset de saló polític madrileny. Vingut del camp monàrquic, educat políticament a les càtedres de metafísica i a les sales de té de les belles dames de l'aristocràcia cortisana, l'Ortega i Gasset ens ha obsequiat amb un rescalfat «castelari, passat per les universitats alemanyes. Si volguéssim complementar la seva semblança del tenor, el pallasso i el senglar, ens caldria afegir-hi, pensant en ell, l'home que viu, elegantment, als llims. Remenar la cua delicadissimament al marge dels sistemes filosòfics, no és fer filosofia. I fer contorsions retòriques més o menys vërsallesques al volt dels grans problemes vius i urgents del país, no és fer política. L'Ortega i Gasset, políticament, no ens ha sortit pas un «trunfo»... I de l'Unamuno, val més no parlar-ne. Aquest home de conserva d'ateneu i de penya d'amics, és incapaç, impermeablement incapaç, de parlar ni mitja hora al Congrés amb perfecta illació i coherència, sense dir exabruptes ni enormitats d'analfafet. Tot allò que toca ho trenca. I no té ni el més mínim de sentit de la realitat política. Em diuen que, en entrar Francesc Macià al saló de sessions, tothom s'alçà dempeus, excepte l'Unamuno. I després encara parlaran de la grosseria de «esos catalanes»! Si un acte així l'hagués fet al Parlament anglés, li hauria valgut un tancament general de salons i un trencament d'amistats complet. No hi ha més «shocking», en política i en diplomàcia, que el desconeixement de la polidesa i dels elements de convivència social...

Tenim, doncs, que dos dels intellectuals ibèrics més representatius, fallen en absolut davant el fet candent de la política aplicada. I on són els altres? Els altres s'entretenen fent de filibusters tronats, com el ridícul Royo Villanova, o de periodistes catàstròfics (aquest des de la barrera, car no és diputat) com l'inefable Josep Pla. No! La República no ha representat la victòria dels intellectuals com a polítics! Si acàs, ha servit per posar a prova les capacitats de resistència d'un país on la intelligència només està servida, encara, per uns quants pseudo-intellectuals a la violeta...

A. ESCLASANS

DIVERSIONS PUBLIQUES — per *Mele*

—Diu que ara volen fer venir una companyia de grans espectacles.
—No cal. Els grans espectacles els dóna cada dimecres la Lliga a l'Ajuntament.

Política femenina

Es quelcom difícil embrancar-nos en aquest punt de vista tant discutit com interessant.

Pot la nostra dona actuar en política?

Evidentment. No tant sols pot, sinó que deu esforçar-se per a arribar al perfeccionament que necessita tot aquell qui vol pel seu poble un millorament i un avenç. Malauradament, a casa nostra, no hi trobem encara aquell ambient indispensable per a desenvolupar el nostre esperit afanyós de nous conceptes i de modernismes aplicables a les nostres habituts.

Jo sé que hi ha un mot que sembra un pànic terrible en emprar-se. Jo sé que en intelligències, ja no tan allunyades dels nostres dies, en lloc de causar pànic, promou un somriure irònic ple de mala intenció, a l'ensems que ple d'incomprensió. Les dones l'avorreixen sens saber de que es tracta, els homes, no cal dir que hi fan la seva brometa, pocasoltat, i total perquè desconeixen en absolut el valor global d'aquest mot, que es diu «feminisme».

Ara bé; jo els demano que l'analitzin i són pocs els que li saben donar el valor que té. Hi ha qui encara vol llançar aquell tòpic de les faldilles llargues i les ulleres de carei, d'altres, «que tenim la pretensió de governar absurdament, quan no tenim ni la més petita noció d'una administració casolana...» I total, no us diuen que feminisme vol dir la política que correspon únicament i exclusivament a la dona, perquè els homes tenen ja altres assumptes que tant sols corresponen a ells.

Es del tot interessant per a nosaltres, que en els instants de construcció del nostre poble esguardem amb veritable apassionament els esdeveniments de cada dia; és interessant, doncs, fixar-nos en l'esforç constructiu que podríem aportar amb la nostra política.

Val la pena que hi posem la voluntat en interessar-nos per aquest moviment evolutiu i que no ens enllegeix pas, car al contrari, amb la nostra joventut plena de voluntat i d'iniciatives hi portem tota aquella humanitat dormida que en diem feminitat, que ens fa agradoses i interessants, sobretot si és per humanisme que nosaltres emprenem l'estudi d'aquestes tasques que forçosament han de donar un benestar al nostre poble.

Avui que hem vist que gairebé un vuitanta per cent de les nostres dones no saben escriure, ¿no creieu en un apostolat dignificant per a nosaltres intervenir perquè aquesta vergonya de l'analfabetisme deixi d'ésser-ho m[illegible] jançant una actuació directa, fent u[illegible] croada, alçant la veu i removent [illegible] els indrets per a donar facilitats a[illegible] qui no poden, hores hàbils i mè[illegible] ràpids?

¿Oferir el nostre concurs en aquests problemes tant violents de la difusió de la moralitat i la cultura en tot[illegible] les classes socials?

¿Estudiar fins a trobar remei perquè aquesta vergonyosa xacra de la humanitat, la corrupció de menors, deixi d'ésser un fet, creant institucions que preservin la dona del liberlinatge i l'envilliment?

¿I la supressió del tràfec de blanques, no és del tot interessant?

La higiene en tots els seus aspectes, l'educació i la vida dels infants, la beneficència... i tants altres assumptes que pot tenir la política femenina a defensar, que no cal pas que toqui per res la política que pertany als homes?

Avui, les nacions nòrdiques, que són les qui porten l'avantguarda de la civilització, reserven les carteres d'Instrucció Pública, Higiene, Sanitat i Beneficència a dones capacitades. Dones que poden ostentar orgullosament el títol de ministresses sense fer escapar rialles irònicques a cap «superhome» ni tampoc tenir la condició indispensable d'ésser velles i lletges.

Moltes coses pot fer pel seu país la dona si és que veritablement n'és interessada. No hem, doncs, d'apocarnos, ni avergonyir-nos perquè ens diguin feministes. Tenim necessitat d'ésser-ho. El nostre amor envers els nostres consemblants ens hi porta i no podem fer les sordes a una crida que tota ella és plena d'humanitat.

La nostra política no és pas el desig de la intervenció per un egoisme personal o un afany d'exhibició. La nostra política, aquella que nosaltres defensem, perquè de dret ens correspon no és pas una vanitat que com bandera d'ostentació volem alçar, no. A nosaltres ens impulsa un noble desig de fer-nos estimar per aquells consemblants nostres que saben tant de les miserioses jornades, faltats d'higiene en unes llars infectes on els infants sense escoles tenen de vagabundejar pels carrers mentre el pare i la mare defensen un miserable jornal que tot just els dóna per a menjar, quan poden fer-ho, si és que no tenen malalts i tots tenen de dormir en un mateix llit... i els fills creixen en aquest ambient i desitgen estendre les ales per arribar aquell món somniat el món dels poderosos. I aleshores, els tentacles del mal que els assetja, els enllota en aquella viscositat del delicte i el bordell.

Aquesta és la política que nosaltres hem de fer per a apaivagar els dols dels nostres germans.

Aquesta és la política femenina, el nostre feminisme.

M. TERESA GIBERT.

El Govern hongarès en crisi

EL SENYOR BETHLEN PRESENTA LA DIMISSIO DEL GOVERN

Budapest, 19. — El President del Consell ha presentat la dimissió col·lectiva del Gabinet al cap de l'Estat. —Fabra.

EL GOVERN DIMISSIONARI S'ENCARREGA DE DESPATXAR ELS ASSUMPTES DE TRAMIT

Budapest, 19. — El Gabinet dimissionari ha estat encarregat pel Regent de continuar despatxant els assumptes corrents, mentre no es constitueixi el nou Govern.—Fabra.

LA CRISI PRODUEIX SORPRESA

Budapest, 19. — La notícia de la dimissió del Govern ha estat acollida amb gran sorpresa en els cercles polítics.

La nota relativa a la dimissió fou facilitada a les 12'30 i el seu contingut s'estengué amb enorme rapidesa per tot el país.

EL COMTE KAROLY ENCARREGAT DE FORMAR NOU GOVERN

Budapest, 19. — El comte Karoly ha estat encarregat de formar nou Govern.—Fabra.

memoriaesquerra.cat — L'Opinió [Barcelona, 1928-1934], 20/8/1931, pàgina 1